

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu s výsledky inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání v oblasti bezpečnosti v předškolním, základním a středním vzdělávání. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tematická inspekční činnost se skládala ze dvou částí – z inspekčního elektronického zjišťování a z prezenční inspekční činnosti ve vybraných školách. Do inspekčního elektronického zjišťování, které se uskutečnilo od 25. 11. do 2. 12. 2015 v podobě on-line elektronického dotazníku pro ředitele škol, byly zapojeny všechny mateřské, základní a střední školy zapsané do školského rejstříku. Prezenční inspekční činnost byla realizována od listopadu 2015 do února 2016 ve 107 základních školách a víceletých gymnáziích a ve 22 středních školách.

Na přípravě a realizaci tematické inspekční činnosti se podílela mezirezortní expertní skupina pro optimalizaci výuky bezpečnostních témat, kterou tvoří zástupci Hasičského záchranného sboru ČR, Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva obrany ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR, Ministerstva dopravy ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, České školní inspekce, Policejního prezidia ČR, Institutu ochrany obyvatelstva a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Úkolem této expertní skupiny je analyzovat stávající systém výchovy a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva, navrhnout systémové změny a opatření k odstranění stávajících nedostatků, a tím optimalizovat vzdělávání dětí, žáků a studentů v oblasti jejich bezpečnosti. Předkládaná tematická zpráva bude sloužit mimo jiné také jako podklad pro další úkony v rámci naplňování Konceptce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.

2 Zaměření inspekční činnosti

Vzdělávání v oblasti bezpečnosti je komplexním tématem průřezově zasahujícím více vzdělávacích předmětů či oblastí. Zahrnuje dopravní výchovu, výchovu k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí a přípravu občanů k obraně státu, přičemž pouze některá dílčí témata jsou obsahem vzdělávání na všech stupních škol.

V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce zjišťovala, v jakých bezpečnostních tématech školy žáky vzdělávají, jakým způsobem je vzdělávání v jednotlivých tématech v rámci jednotlivých školních vzdělávacích programů organizováno, do kterých předmětů nebo vzdělávacích oblastí a jakým způsobem jsou daná bezpečnostní témata zařazována, jaké jsou aprobace pedagogů, kteří se ve větší míře podílejí na vzdělávání v příslušných tématech, jaké tematicky zaměřené vzdělávací programy a kurzy pedagogové absolvovali, jaké pomůcky a materiály zpracované externími dodavateli, jako je např. Hasičský záchranný sbor ČR, BESIP (oddělení ve struktuře Ministerstva dopravy ČR) nebo Ministerstvo obrany ČR, učitelé při výuce používají, jestli si pro výuku připravují nebo zajišťují nějaké odborné materiály sami, s jakými subjekty na vzdělávání spolupracují, jaké metody a formy jsou při výuce užívány, jaké druhy akcí a praktických cvičení školy při vzdělávání v příslušných tématech organizují, jakým způsobem jsou ověřovány znalosti dětí a žáků v daných oblastech nebo do jaké míry si děti a žáci znalosti a dovednosti v jednotlivých bezpečnostních tématech osvojují. Vše bylo přirozeně upraveno s vědomím specifik a odlišností mateřských, základních a středních škol.

Inspekční činnost na místě se kromě hospitací či účasti na praktických akcích organizovaných v rámci jednotlivých bezpečnostních témat zaměřila také na rozhovory s učiteli, v jejichž předmětech nebo vyučovaných vzdělávacích oblastech jsou bezpečnostní tematiky ve větší míře zahrnuty. Zjišťováno tak bylo například to, jaké způsoby organizace výuky da-